

Заклучения на Съвета от 2 декември 2011 година относно „Ранно откриване и лечение на комуникативни разстройства при децата, включително използване на инструменти на електронното здравеопазване и иновативни решения“

(2011/C 361/04)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

1. ПРИПОМНЯ, че съгласно член 168 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) следва да се осигури високо равнище на закрила на човешкото здраве при разработването и изпълнението на всички политики и дейности на Съюза. Действията на Съюза, които допълват националните политики, са насочени към подобряването на общественото здраве, предотвратяването на физическите и психичните болести и заболяемост, както и отстраняване на източниците на опасност за физическото и психичното здраве. Съюзът и държавите-членки насърчават сътрудничеството с трети държави и с компетентните международни организации в областта на общественото здраве;
2. ПРИПОМНЯ, че всеки гражданин на ЕС и по-специално децата, следва да разполага с равни възможности за развитие. За целта следва да се осигури достъпност до подходящите инструменти и процедури за превенция, откриване, лечение и наблюдение на здравословните проблеми;
3. ПРИПОМНЯ, че една от стратегическите цели на Здравната стратегия на ЕС 2008—2013 г.⁽¹⁾ е подпомагане на динамични здравни системи и нови технологии, като се отчита потенциалът на новите технологии да подобрят профилактиката, диагностиката и лечението на заболяванията, да допринесат за безопасността на пациентите и да подобрят координацията на здравните системи, усвояването на ресурсите от страна на тези системи и тяхната устойчивост;
4. ПРИПОМНЯ заключенията на Съвета „Справедливост и здраве във всички политики: солидарност в здравеопазването“ от 8 юни 2010 г.⁽²⁾ и заключенията на Съвета от 1 декември 2009 г. относно безопасни и ефикасни здравни услуги чрез електронно здравеопазване (eHealth)⁽³⁾;
5. ПРИВЕТСТВА заключенията на 10-я конгрес на Европейската федерация на организациите за аудиология (EFAS)⁽⁴⁾, състоял се на 22—25 юни 2011 г. във Варшава (Полша), на който специално бе разгледан проблемът с комуникативните разстройства при децата и ролята на ранното откриване и намеса, както и заключенията от конференцията на министрите, посветена на въпросите на електронното здравеопазване, която се проведе на 10—12 май 2011 г. в Будапеща (Унгария) и чиято основна тема бе доброто и по-широкото използване на електронното здравеопазване и телемедицината;
6. ОТБЕЛЯВА съществуващите различия в здравеопазването във и между държавите-членки на ЕС, което е обусловено от редица фактори, сред които различия в образованието, социално-икономическото положение, условията на живот и работа, поведението по отношение на здравето и здравните грижи;
7. ОТБЕЛЯВА, че превенцията, ранното откриване, мониторингът и активното наблюдение играят съществена роля в предотвратяването на развитието на заболявания и разстройства. Това е от особено решаващо значение за деца, чието добро здраве е основополагащо за правилното им развитие и влияе на качеството им на живот и на социално-икономическото им положение в бъдеще;
8. ОТБЕЛЯВА, че комуникацията е комплексно човешко умение, което съчетава физически и психични елементи. Комуникативното разстройство може да бъде описано като нарушения в слуха, зрението и говора, които имат отражение върху способността за получаване, разбиране, възпроизвеждане и изразяване на вербална, невербална и графична информация;
9. ПОДЧЕРТАВА, че комуникативните разстройства представляват съществена причина за дългосрочни увреждания, които имат особено голямо отражение в детството. Нарушенията на слуха, зрението и езика могат да засегнат едно на всеки пет деца в Европейския съюз и е възможно да датират от най-ранна детска възраст, като оказват неблагоприятно въздействие върху правилното развитие на засегнатите лица. Ето защо, ако не бъдат диагностицирани и лекувани, когнитивното изоставане и разстройства ненужно излагат децата на риск от непостигане на задоволителен напредък в образователната, социалната и икономическата сфера през целия си живот;
10. ОТБЕЛЯВА, че комуникативните разстройства при децата следва да бъдат идентифицирани чрез скрининг възможно най-рано. Започването на училище е последният етап, когато проблемът може да бъде открит, с оглед да се избегне или намали неговото отрицателно въздействие върху езика и когнитивното развитие на децата. Това е подкрепено от факта, че слуховите, зрителните и говорните разстройства са съществени причини за изоставане в ученето и за трудностите при придобиването на езикови умения, които са ключови за ефективната комуникация на децата;
11. ПРИПОМНЯ широката доказателствена база, че превенцията, ранното откриване, последващите действия и подходящата интервенция за справяне с комуникативните разстройства биха могли да бъдат много ефективни за избягване или свеждане до минимум на последиците от подобни проблеми. Според СЗО половината от всички случаи на глухота и нарушения на слуха са преодолени чрез превенция, ранна диагностика и управление. От съществено значение е осъзнаването на проблема, както и прилагането на интегрирани и координирани мултидисциплинарни подходи, като паралелно с това трябва да има активно участие от страна на родителите през целия процес на развитие на детето и във всеки един здравен и образователен контекст;

⁽¹⁾ 14689/07 (СОМ(2007) 630 окончателен).

⁽²⁾ 9947/10.

⁽³⁾ ОВ С 302, 12.12.2009 г., стр. 12.

⁽⁴⁾ „Европейско консенсусно изявление относно скрининга на слуха, зрението и говора при деца от предучилищна и училищна възраст“.

12. ОТБЕЛЯЗВА, че излагането на прекомерен шум води до повишена вероятност от загуба на слуха при децата. Това включва неправилното използване на аудио-визуално оборудване, както бе потвърдено от Научния комитет по възникващи и идентифицирани нови здравни рискове ⁽¹⁾;
13. ИЗТЪКВА, че настоящите действия по превенция, откриване, диагностика, лечение и наблюдение на комуникативните разстройства при децата следва постоянно да бъдат адаптирани към методи, които ще доведат до по-висока ефективност на разходите;
14. СЧИТА, че универсалният скрининг на слуха, зрението и говора, съчетан с основани на доказателства методи, следва да бъде включен възможно най-рано, по целесъобразност, в националните и/или регионални и/или местни здравни програми и действия, така че да се допринесе за създаването на равни възможности за децата в образованието и в социално-икономическата сфера;
15. СЧИТА, че електронното здравеопазване е важен инструмент за подобряване на качеството на здравните услуги. Електронното здравеопазване може да увеличи ефективността и достъпността на скрининга, диагностиката и лечението в областта на комуникативните разстройства. Иновативните решения за диагностика и системите за управление на данните могат да бъдат използвани на всички етапи от откриването и наблюдението на комуникативните разстройства. Въвеждането на услуги на електронното здравеопазване може да улесни анализа и обmena на данни за научни, епидемиологични и организационни цели между държавите-членки. Телемедицината може да бъде ефективно средство за превенция, образование и обучение;
16. СЧИТА, че интегрираните и координирани действия могат да помогнат на държавите-членки да запълнят пропуските в областта на комуникативните разстройства при децата;
17. ПРИКАНВА държавите-членки:
- да продължат да отдават приоритет в своите национални и/или регионални и/или местни здравни политики и програми на ранното откриване чрез скрининг и на последващите действия във връзка със слуховите, зрителните и говорните разстройства при децата, като обмислят използването на мултидисциплинарен подход,
  - да обмислят действия за насърчаване на предотвратяването на причинена от шум загуба на слуха при децата,
- да укрепят усилията си за повишаване на обществената осведоменост относно комуникативните разстройства при децата,
- да засилят сътрудничеството си в областта на комуникативните разстройства посредством обмен на информация, знания, опит и най-добри практики, вкл. чрез използването на инструменти на електронното здравеопазване и на иновативни технологии, с цел постигането на възможно най-ефективни от гледна точка на разходите решения, за да се осигурят равни възможности за децата и да се отговори на индивидуалните потребности на пациентите;
18. ПРИКАНВА държавите-членки и Комисията:
- да обмислят включването на състояния, които изискват особен обем ресурси и експертно познание в областта на комуникативните разстройства при децата, в процеса на предстоящата работа по Европейските референтни мрежи, в съответствие с разпоредбите на Директива 2011/24/ЕС за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване ⁽²⁾,
  - да насърчават сътрудничеството и споделянето на констатациите от изследванията, знанията и доказателствата във връзка с комуникативните разстройства и да отделят подходящо внимание на тази тема в контекста на действащите в момента инициативи на ЕС в областта на електронното здравеопазване, вкл. мрежата e-Health, съгласно предвиденото в член 14 от Директива 2011/24/ЕС за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване;
19. ПРИКАНВА Комисията:
- да подчертае значението на комуникативните разстройства като фактор, нарушаващ човешкото развитие, и да отпаде нужното внимание на този въпрос в своите бъдещи действия,
  - да приеме критериите и условията за Европейските референтни мрежи до края на 2013 г. в съответствие с разпоредбите на Директива 2011/24/ЕС за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване, като наред с другото отчита опита от сътрудничеството на специализираните центрове за лечение на комуникативните разстройства.

⁽¹⁾ НКВИНЗР на ЕС: Потенциалните здравни рискове в резултат на излагането на шум от персонални устройства за възпроизвеждане на музика и от мобилни телефони с функция за възпроизвеждане на музика. 26-то пленарно заседание от 23 септември 2008 г.

⁽²⁾ Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 година за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване (ОВ L 88, 4.4.2011 г., стр. 45).